

Jan van Buren

Het gezinsleven van Izak en Rebekka

Over het huwelijk en de opvoeding van kinderen

Genesis 24 tot 28

Inleiding

Het gezin is de kleinste eenheid van samenleven, van liefde en gemeenschap. Bij het stichten van een gezin sluiten een man en een vrouw een verbond, waarbij ze elkaar trouw beloven voor het leven. Het huwelijk is door God ingesteld en vormt een beeld van Christus en de gemeente (zie Gen. 2:24; Ef. 5:22-33). Over het al dan niet trouwen schrijft Paulus uitvoerig in 1 Korinthiërs 7. In het dagelijks leven dient God altijd de eerste plaats te krijgen, vervolgens onze man of vrouw, de kinderen, het werk, de gemeente etc. Echte liefde is en blijft: geven. Om een goede relatie te onderhouden moeten we bereid zijn er energie in te steken, en steeds opnieuw de juiste prioriteiten te stellen.

Het huwelijk en het gezinsleven van Izak en Rebekka is een voorbeeld voor ons. In hun geschiedenis wordt uitgebreid over de totstandkoming van het huwelijk en over het gezinsleven geschreven (Gen. 24-28). We kunnen hieruit leren wat er goed ging, en wat er fout ging. Veel situaties zijn ook nu heel herkenbaar. Het begon mooi en goed. Maar helaas ontstond in deze unieke eenheid onderlinge verdeeldheid, waardoor het gezin in tweeën gespleten werd. Maar ondanks de tekorten heeft dit gezin veel zegen ontvangen. En uit deze relatie van liefde en uit

het nageslacht van Izak en Rebekka is uiteindelijk de Zoon van God geboren, waardoor de liefde van God tot alle mensen is gekomen.

Voor jongeren is het belangrijk te weten dat ze rijp zijn voor een huwelijk, dat zij niet alleen *lichamelijk* maar ook *geestelijk* volwassen zijn. En dat zij voor elkaar moeten kunnen zorgen en ook voor eventuele kinderen, als God hun de kinderzegen geeft. Is er de bereidheid de kinderen ook op te voeden voor Hem? God laat zien dat Hij veel vertrouwen heeft in de veelal jonge en nog onervaren ouders, wanneer hun huwelijk wordt gezegend met kinderen. Evenals bij Abraham kiest God ook nu ouders uit om bevel te geven aan de kinderen en het nageslacht om de weg van de Heere in acht te nemen (Gen. 18:19).

Ook al hebben ouders de nodige Bijbelkennis om kinderen op te voeden, vaak weten zij deze kennis pas door ervaring op de juiste wijze toe te passen als de kinderen het ouderlijk huis verlaten. Daarbij blijven ouders ook hun leven lang bepaalde dingen leren. Als zij in afhankelijkheid van de Heere leven, wil Hij hun steeds daarbij helpen. Bij het opvoeden dienen de ouders te beseffen dat hun kinderen, evenals zichzelf, een zondige natuur hebben. Ook kinderen van gelovige ouders moeten opnieuw geboren worden (Joh. 3). Hoewel God vele wegen en middelen kan inschakelen, wil Hij in de eerste plaats de ouders gebruiken om de kinderen tot Hem te leiden (Matt. 19:13-15). Ouders, spreek daarover met de kinderen, ook als zij nog jong zijn. Spreek veel met hen over God en laat *zien* en *horen* wat Hij voor uzelf betekent. Wanneer ze ouder worden of volwassen zijn en niet hun weg met God gaan en u moeilijk of helemaal niet meer met hen kunt spreken *over* God, spreek dan veel *met* God over uw kinderen! Bid in geloof om hun bekering, en dat zij vervolgens Hem zullen gaan dienen!

De oudere generatie van nu is opgegroeid in een wereld waarin meestal *niet* werd gepraat, maar vaak keihard gewerkt moest worden. Nu leven we in een tijd met een praatcultuur, waarin alles bespreekbaar moet zijn. Het is echter ook een postmoderne tijd, waarin geen sprake meer is van absolute waarheden, zelfs waar het Gods Woord betreft. Door deze manier van denken worden ook onze kinderen ook in allerlei opzichten beïnvloed.

Zo vader, zo zoon

Izak had van zijn ouders drie belangrijke principes geleerd:

- gehoorzaamheid;
- wat liefde is;

- respect voor vader en moeder.

Hoewel Izak de zoon was van een oude vader en moeder, werd hij niet door hen verwend. Als jongeman bracht Izak in praktijk wat hij van zijn vader had geleerd: God onvoorwaardelijk geloven en Hem gehoorzamen, zich aan Gods wil onderwerpen en zichzelf volkomen overgeven en opofferen. We lezen dat hij maar één vraag aan zijn vader stelde, echter wel een heel belangrijke vraag: Waar is het lam voor het brandoffer? Hij kreeg als antwoord: God zal Zelf hierin voorzien, mijn zoon. Hoewel Abraham veel liefde bezat voor zijn zoon, liet hij zien dat hij God boven alles liefhad. Izak had liefde ontvangen, en daardoor ook geleerd liefde te geven. Van zijn moeder Sara had hij geleerd respect te hebben voor zijn vader, doordat zij met respect sprak over haar man (vgl. 1 Petr. 3:6).

In Deuteronomium 4:1,9 en 6:1-9 vinden we een heel belangrijk principe om zegen te ontvangen: luisteren, leren, in bezit nemen wat God geeft; en van wat God zegt, niet *afdoen* en niet *toevoegen*. Ouders hebben de opdracht Gods Woord door te geven aan hun kinderen en kleinkinderen. Als kinderen niet leren gehoorzaam te zijn aan hun ouders, die zij zien, kunnen zij God Die zij niet zien, ook niet gehoorzamen (vgl. 1 Joh. 4:21).

Les 1. Gehoorzaamheid jegens God, en echte liefde en respect voor zijn ouders, had Izak geleerd van zijn ouders door hun goede voorbeeld. Het is belangrijk om kinderen dit jong te leren!

Les 2. Ga zo met de kinderen om, dat ze vragen stellen zoals: Wie is de Heere Jezus, en waar is Hij?

Een voorbeeldig huwelijk

Genesis 24

Toen Izak aan een huwelijk toe was, werd dit openlijk in het gezin besproken. Enerzijds namen zij initiatieven, anderzijds legden zij het in Gods hand en lieten zich in de omstandigheden leiden door Gods Geest. Zij begrepen dat van een ongelijk juk geen sprake kon zijn. Rein en onrein, een gelovige en een ongelovige kunnen niet samengaan (vgl. 2 Kor. 6). God had aan Abraham en zijn nageslacht een rijke zegen beloofd. Om die zegen te kunnen ontvangen, mocht zijn nageslacht zich niet vermengen met de Kanaänieten, het volk waarop de vloek rustte. Helaas zien we dat de nakomelingen van Abraham dit naast zich neerlegden. Abraham zocht wel een vrouw voor zijn zoon, die onder geen beding een Kanaänitische mocht zijn (Gen. 24:3). Maar Izak nam niet het initiatief om een vrouw voor zijn zonen te

zoeken. Het was wel een kwelling voor hem en voor Rebekka dat Ezaü vrouwen uit de Hethieten nam (Gen. 26:34-35). Ook Jakob zei er niets van toen Juda trouwde met een Kanaänitische (Gen. 38:2).

- Abraham wilde dat zijn zoon geen ongelijk juk zou aangaan (vs. 3).
- De zaak werd aan God voorgelegd in het gebed (vs. 12).
- Er werd gebeden om leiding en gevraagd om een aanwijzing (vs. 13-14).
- Er is sprake van een partner die niemand anders had toebehoord (vs. 16).
- God werd gedankt voor Zijn leiding en verhoring (vs. 27).
- De knecht werd op de rechte weg geleid (vs. 48).
- Ook de familie van de toekomstige bruid zag de leiding van God in haar leven (vs. 50).
- Er werd toestemming aan de ouders gevraagd en gekregen (vs. 51).
- Het meisje was bereid haar toekomstige man te volgen (vs. 57-60).
- Izak zag biddend uit naar de ontmoeting met zijn toekomstige vrouw (vs. 63).
- Beiden sloegen de *ogen* op en gingen elkaar tegemoet. Toen de knecht Rebekka ontmoette, zag hij een mooie jonge vrouw, die met geen man gemeenschap had gehad. Hij zag haar reinheid (vs. 16). Voor Izak en Rebekka waren de *ogen*, die de spiegel van de ziel zijn, belangrijker dan het lichaam (vs. 64).
- Rebekka bedekte zich met een sluier. Ze toonde haar uiterlijk niet meer aan andere mannen. Ze was voortaan helemaal voor Izak (vs. 65).
- Izak bracht haar in de tent van zijn moeder. Hij ging niet samenwonen. Daarna nam hij haar tot vrouw (vs. 67a).
- En Izak kreeg haar lief, de liefde tussen hen beiden begon te groeien! Dit is de tweede keer dat er over liefde gesproken wordt in de Bijbel.
- Zo vond Izak troost, hoewel een vrouw nooit de plaats van een moeder kan innemen (vs. 67b).

Les 3. Op Gods tijd biddend en in afhankelijkheid van Hem een partner ontvangen.

Kinderen zijn een grote zegen van God

Tegenwoordig *neemt* men kinderen, totdat men erachter komt dat men geen kinderen kan krijgen. Izak was 40 jaar oud toen hij trouwde. Helaas bleef de beloofde kinderzegen uit, want Rebekka was onvruchtbaar. Evenals de ouders van Izak, die wel 25 jaar lang moesten wachten, duurde het jaren voordat hun wens in vervulling ging. Izak bad vurig om kinderen in het bijzijn van zijn vrouw, en God hoorde en verhoorde! Na 20 jaar kondigde zich een tweeling aan (Gen. 25:19-21; 1 Petr. 3:7; 1 Kor. 7:5).

Les 4. Hoe om te gaan met kinderloosheid? En dan samen als man en vrouw bidden!

God heeft een doel met kinderen

Toen Rebekka merkte dat ze zwanger was van een tweeling, ging ze God de vraag stellen: Waarom overkomt mij dit? God gaf haar antwoord en maakte de positie van beide jongens ten opzichte van elkaar en van hun nageslacht bekend (Gen. 25:19-23). God heeft ook met ons nageslacht een doel, dat dienen ouders goed te beseffen! De vraag waar onze kinderen na het leven op aarde zullen zijn, is veel belangrijker dan een goede maatschappelijke positie!

Les 5. Voorkennis geeft ons tevens een grote verantwoordelijkheid!

Kinderen lijken op hun ouders

Kinderen hebben de aard van de ouders, en door wat ze zien kopiëren ze veelal het gedrag van hun ouders. Zo was ook Izak een man die handelde zoals zijn vader. Toen er hongersnood kwam, ging hij evenals zijn vader naar Gerar en zocht hij de zuidgrens van het land op. Hij vertelde bovendien dezelfde halve waarheid, een leugen: zij is mijn zuster. Hij groef echter ook de waterputten van zijn vader op (Gen. 26).

Een voorbeeld maakt meer indruk dan woorden. En daarbij: woorden kun je terugnemen, maar daden kun je niet ongedaan maken. Izak was iemand die weinig goede initiatieven nam, dat is ook herkenbaar bij Jakob.

Les 6. De grote voorbeeldfunctie van ouders, bijvoorbeeld hoe zij problemen oplossen.

Trek kinderen niet voor

Elk kind is anders geaard. Gelukkig maar! Belangrijker is hoe je daar als ouders mee omgaat. Jakob kreeg al bij zijn geboorte een bijnaam opgeplakt: hielienlichter. Als kinderen negatieve karaktereigenschappen tonen, moet men die niet versterken maar juist proberen bij te sturen in de goede richting!

Toen Jakob en Ezau ouder werden, hadden ze *naast* hun werk als herder allebei een hobby. In het gezin van Izak en Rebekka werd bij het opgroeien van de kinderen een grote fout begaan. Vanaf de geboorte kreeg niet zijn oudere broer alle liefde en aandacht van zijn moeder, maar Jakob! Die kreeg hij waarschijnlijk, omdat hij later toch de erfgenaam zou worden.

Ezau werd een jager. En vanwege het eten dat hij meebracht, het wildbraad, had zijn vader hem lief. Dit werd een valkuil voor Izak (Fil. 3:19). Jakob was huiselijk, en daarom had Rebekka hem lief (Gen. 25:27-28).

Wat jammer dat beide ouders dus een kind hadden dat hun persoonlijke voorkeur had, waar hun liefde meer naar uitging! Zo toonden zij hun zoons niet in gelijke mate de ouderliefde en brachten zelfs hun vleselijke, op het eigen 'ik' gerichte motieven op hen over. Het resulteerde, wellicht ongewild, in een verwijdering tussen hen en hun zoons.

Verder was het niet wijs van Rebekka om voor Ezau te verbergen wat God haar had verteld over de toekomst van de beide zoons. Blijkbaar heeft ze dit alleen aan Jakob verteld, maar Jakob kon met deze wetenschap niet op de juiste wijze omgaan.

Les 7. Leer de kinderen dat ze allemaal waardevol zijn voor God, ook met tegengestelde karakters en capaciteiten. Stel de een niet boven de ander!

Les 8. Sta als ouders ten opzichte van de kinderen op één lijn, zeker waar ze bij zijn!

Les 9. Het is belangrijk om kinderen iets (een geheim) te vertellen wanneer zij eraan toe zijn!

Laat zien dat je van elkaar houdt

Izak liet zien dat hij zijn vrouw liefhad, door met haar te minnekozen (Gen. 26:8). In de tegenwoordige tijd met veel vrije seks denkt men dat alles kan en mag. Er zijn echter duidelijke grenzen, en dingen die alleen voor man en vrouw samen bedoeld zijn. Belangrijk is dat kinderen – die opgroeien in een wereld waar de natuurlijke

liefde verkoelt – zien dat hun ouders veel van elkaar houden (Matt. 24:12; 2 Tim. 3:3-4).

Les 10. Laten ouders hun liefde voor elkaar tonen, zeker in het gezin. Maar laten zij ook de grenzen in acht nemen van wat echt intiem is, en wat best door anderen gezien mag worden.

Wanneer kinderen trouwen

Dat Ezaü heidense vrouwen nam, was een kwelling voor zijn beide ouders. Helaas leek het wel alsof dit het enige was dat hen samenbond! We lezen ook niet dat over dit onderwerp in huis gesproken werd of dat er overleg was tussen de beide ouders en Ezaü, toen hij deze huwelijken aanging.

Vraag: Heb je zelf toestemming aan je ouders gevraagd om te trouwen met hem of haar? Leer jij dit aan je kinderen?

Jakob bleef, nadat zijn broer was getrouwd, nog 36 jaar in het ouderlijk huis. Wat jammer dat zijn moeder niet tegen hem zei, toen haar zoon de huwbare leeftijd had: God heeft mij beloofd dat uit je nageslacht een groot volk zal ontstaan. Zullen we niet eens biddend uitzien naar de vrouw die God je wil schenken?

Les 11. Een te sterke moederbinding kan kinderen belemmeren in hun groei naar zelfstandigheid.

Ouders worden grootouders, en kinderen zijn geen kinderen meer

Toen Izak 137 jaar oud was, werd zijn wereldje klein. Hij werd getroffen door een oogziekte en raakte blind. Hij werd ook pessimistisch en dacht niet lang meer te zullen leven. Het was anders gegaan in zijn leven dan hij zich waarschijnlijk had voorgesteld. De oudste van de tweeling was met een heidense vrouw getrouwd, en de jongste maakte nog steeds deel uit van zijn gezin. Hij dacht bij zichzelf: binnenkort zal ik sterven, laat ik nu eerst mijn oudste zoon zegenen. Ezaü was zijn lieveling, ondanks het feit dat deze zoon eigenlijk een ongodelijke was (Hebr. 12:16).

Rebekka hoorde van het plan. Ze ging er helaas niet met haar man over spreken, maar alleen met Jakob. Nu bleek duidelijk dat Izak en Rebekka niet meer op één lijn zaten en het gesprek was gestopt. Izak was geen prater en hij nam een verkeerd initiatief. Op advies van zijn moeder, en in samenwerking met haar, bedroog Jakob

zijn eigen vader. Als kind kende Jakob ook de zwakke plek van zijn vader en hij maakte er grondig misbruik van. Lekker eten en een wijntje (vs. 25)? Bij het zegenen van zijn zoon liet Izak zich leiden door zijn gevoel, en niet door de stem.

Opnieuw gaf Rebekka haar zoon Jakob een hint. Nu om de genegenheid van zijn vader Izak te winnen en aan zijn toekomst te denken door een gezin te stichten, waarmee de ouders hun instemming konden betuigen. Eigenlijk was het verlaten van het ouderlijk huis een vlucht voor Jakob, om te ontkomen aan de wrok van zijn broer Ezau die hem wilde doden.

Les 12. Oudere kinderen blijven je kinderen, en niet je partner!

Les 13. Hoe sta jij naast je man/vrouw als hij/zij gehandicapt raakt?

Les 14. Wat erg dat een moeder haar zoon helpt om zijn vader te bedriegen!

Les 15. Wanneer de kinderen de deur uitgaan, gebeurt dit dan om zelfstandig te zijn en een gezin te stichten, of is het 'vluchtgedrag'?

Les 16. Soms moet je kinderen laten gaan, zodat zij tot zichzelf komen (Luk. 15:11-32). Blijf dan als een biddende vader en moeder met open armen op de uitkijk staan.

Ouders overlijden

Na twintig jaar ontmoetten de broers elkaar weer (Gen. 33:4). Maatschappelijk gezien hadden zij beiden met hard werken succes bereikt. Maar het is nooit een onafscheidelijke tweeling geweest of geworden. Door hun zonden was de ontmoeting krampachtig en emotioneel. De één was een ongoddelijke, de ander een bedrieger. Helaas heeft Jakob zijn list en bedrog niet openlijk beleden. Door deze zonde niet te belijden, bracht hij zijn gedrag weer over op zijn kinderen. Hoe anders zou het gegaan zijn als hij dit wel had gedaan? Moeder Rebekka, die nooit een samenbindende factor was geweest, leefde inmiddels niet meer.

Of de broers daarna veel of weinig tussentijds contact met elkaar hebben gehad, vermeldt de Bijbel niet. Wel dat ze drieëntwintig jaar later – ze waren inmiddels 120 jaar oud – elkaar ontmoetten op de begrafenis van hun vader in Kirjath-Arba, dat betekent: 'stad van de vier'. Later wordt deze stad Hebron genoemd, en dat betekent: 'gemeenschap'. In die stad hadden ze met z'n vieren gewoond, de tweeling samen met hun ouders. Echte gemeenschap als gezin hebben zij niet gehad (Gen. 35:28-29).

Les 17. Het niet belijden van dingen die je elkaar als gezinsleden aandoet, kan verstreckende gevolgen hebben.

Les 18. Leer kinderen niet hun eigen belang te zoeken. Leer ze te leven uit genade! Belijd het als ouders, ook aan jonge kinderen, wanneer je verkeerd hebt gehandeld. Hierdoor leer je de kinderen aan God en aan elkaar hun zonden te belijden. Voor eenieder geldt: Belijd als het nog kan!

Tot slot

‘Kinderen zijn het eigendom van de Heere’ (Ps. 127:3). ‘Welzilig ieder (ieder gezinslid) die de Heere vreest, die in Zijn wegen gaat’ (Ps. 128:1). ‘Zie, hoe goed en lieflijk is het dat broeders ook eensgezind samenwonen (...) daar gebiedt de Heere de zegen, leven tot in eeuwigheid’ (Ps. 133:3).

We kunnen niets uit dit leven meenemen. Maar wat heerlijk zal het zijn als we eenmaal in de hemel zijn, en daar dan zoals de Heere Jezus tegen God onze Vader kunnen zeggen: *‘Zie, Ik en de kinderen die God Mij gegeven heeft’* (Hebr. 2:13). Laten we daarom ons vertrouwen op Hem stellen.
